

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Francišanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste pošiljke. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 2312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko politiško glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 1'50 Din. Članstvo „Pov. UJU—Ljubljana“ ima članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po ceniku od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Proti prosvetnemu centralizmu*.

Velika ovira v naši prosvetni upravi je v tem, da je pretežni del prosvetne administracije koncentriran v ministrstvu prosvete.

S prosvetnim centralizmom grešimo proti temeljnemu principu, ki mora veljati za vsako delo. Sveto je čustvo vsakega človeka, ki hoče dobro delati, a tako delo je mogoče le, če se dela z ljubeznijo in energijo in se pušča svoboda iniciative pri izbi ranju dela in pri sami izvedbi istega. Nihče ne mara biti rob! Vsakdo hoče biti svobodni človek in svobodni delavec. Po tujem receptu nihče ne dela z voljo. Samo v svoji volji se dela s polnim uspehom. Ta psihološka činjenica mora biti jaka komponenta pri ustanavljanju temeljnih načel prosvetne uprave.

Blagoslovljena je ideja samouprave v vsaki grani državne uprave, to velja tudi v prosveti. Tudi v prosvetni upravi je treba paziti na stotine stvari; neprestano jih je treba obdržati v videku, dokler niso izvedene. Nihče pa tega ne more izvesti tako, kakor neposredni interesent, ki mu je na srecu prosvetno delo, katero neprestano motri iz ljubezni do istega, ne miruje dotlej, da vse zapreke niso odstranjene in prosvetno delo izvršeno. Tako vedno za prosveto budoče oko mora biti pri prosvetnem inspektoratu, oblastnem šolskem odboru, sreskem šolskem nadzorniku in pri krajevnem šolskem odboru. Vso iniciativo prosvete koncentrirati v ministrstvu prosvete se pravi ovirati prosvetno delo naroda.

Druga glavna komponenta, ki jo je treba pri ureditvi prosvetne uprave imeti v vidiku, je vsakomur znano dejstvo, da ministrstvo prosvete ne more ugodno izvrševati niti v tehniškem pogledu vsega administrativno-prosvetnega dela, ki je sedaj koncentrirano v ministrstvu prosvete. To koncentracijo so odredili ljudje, ki ne poznajo v dovoljni meri obsežnega raznovrstnega administrativno-prosvetnega dela v kulturni državi.

V ministrstvu prosvete so koncentrirani mnogi malenkostni posli, od katerih bi se pretežni del lahko prenesel na prosvetne inspektorate.

V mali Srbiji so se lahko vsi ti posli izvrševali v ministrstvu. S povečanjem teritorija in na to z ujedinenjem v kraljevino, ki ima obsežno razvito šolsko administracijo, so se ti posli v velikih dimenzijah pomnožili. Nezmislno je bilo koncentrirati vse te posle v ministrstvu v zmislu istih predpisov, ki so nekdanj veljali in bili dobri za malo Srbijo. Ministrstvu prosvete bi bilo potreba pustiti v strokovnem pogledu samo posle vrhovne šolske politike. Druge strokovne posle bi bilo treba prenesti na podrejene prosvetne oblasti. V personalnih zadevah bi bilo treba prepustiti ministrstvu samo ukazne zadeve, a druge malenkostne posle naj bi vršili prosvetni inspektorati.

* Dr. Sigmund Čajkovac, narodni poslanik Kmečke Demokratske Koalicije, profesor višje pedagoške šole v Zagrebu, predsednik Hrvatskega Pedagoškega Književnega zbora, bivši načelnik za Osn. Nast. v min. prosvete pod min. prosvete St. Radićem, je priobčil uvaževanja vredno razpravo v »Napredku«, ki jo ponatiskujemo, ker se sklada z načelnim stališčem, ki ga je tudi »Učiteljski Tovariš« zastopal in ga zastopa tudi sedanje poverjeništvo UJU.

Tako bi se ministrstvo prosvete lahko intenzivneje bavilo s strokovnimi zadevami na polju modernih šolskih reform. Sedaj je naše ministrstvo uprav zasuto v pretežni množini s spisi male važnosti. Zbog reševanja teh malenkostnih zadev sploh ne dospe do reševanja večjih šolskih vprašanj. Ta dejstva so obče znana, posebno pa meni kot bivšemu načelniku ministrstva prosvete. Vsak dan sem bil fizično izčrpan samo s podpisovanjem spisov po več ur. Zbog takega mehaničnega dela, zbog mnogih dnevnih posetov in mnogih intervencij iz vseh krajev države, klone človek fizično ter pri takih razmerah ne more biti niti pravega

govora o strokovnem delovanju na šolskih reformah.

Bil sem v ministrstvu prosvete na Dunaju, v Pragi, Münchnu, v Dresdenu, a nikjer nisem videl onega navala osebja in nujnih intervencij in to brez izjeme politične narave in političnih partizanov, kakor je to v Beogradu.

Dekonzentracija prosvetne uprave z de-politizacijo učiteljske ter osamosvojitve od politične (policijske) oblasti, je tretja komponenta, ki jo moramo vzeti v obzir pri reševanju vprašanja prosvetne uprave z novo šolsko zakonodajo.

Zbor vseh predsednikov učiteljskih društev iz Slovenije v Mariboru,

v nedeljo, dne 15. aprila 1928.

Blagajniško poročilo.

Zaradi boljšega pregleda je blagajnik tov. R. Grum razdelil svoje poročilo na:

1. Društvena poslovanja. Nekatera društva ne pošiljajo redno svojih mesečnih prijav. To stanje se mora izboljšati, ker je v tem baza blagajniškim knjigam poverjeništvu in točna evidenca članstva. Naštev društva, ki so v zaostanku s prijavi. Nekatera društva še dolgujejo prispevek za »Zvezo drž. nameščencev«. Prispevek zanje je centralna blagajna morala plačati, dočim društvenih prispevkov ni prejela. Za pevski zbor prispeva le 18 društev. Dolgovi društev so precej narasli. Čita društva, ki dolgujejo, vstevši vsote za april skupno 68.560 Din.

2. Centralna blagajna (poverjeništvu). Blagajnik čita vsote, ki jih dolgujejo dolžniki za Tovariša in Popotnika, vsota dolgovi je zapadlena v skupnem (zgoraj navedeni vsoti) dolgu društev. Tiskarni plačujemo sproti.

»Učit. Tovariš« je aktiven le z inserati, s katerimi se krije za 37.858'75 Din; »Popotnik« je aktiven za 15.694'50 Din. Ta vsota se uporablja za kritje upravnih stroškov Poverjeništvu. »Učit. naraščaj« in samoizobraževalna akcija učiteljskega razpolagala za 22.160'80 Din, od tega se je izdalo 18.715'30 Din, in sicer za učit. naraščaj v Ljubljani 1589 Din, v Mariboru pa 7200 Din, ostalo se je porabilo za samoizobraževalno akcijo in I. izobraževalni tečaj. (Navaja posamezne vsote.)

Sirova bilanca izkazuje brez »Zvončka« — prometa 1.368.700'19 Din.

Čita posamezne postavke. Glede »Zvončka« bo podal podrobno poročilo na prihodnji seji, ker se je nabavila nova knjiga, v katero še niso prenesene vse postavke. Je pa list aktiven. Čita vsote, ki jih zahteva ves aparat Poverjeništvu. Za to prejema Poverj. le 20.000 Din, s tem je nemogoče izhajati, za to morajo priskočiti na pomoč listi, ki so aktivni.

Revizija »Zvončka« za leto 1924 in 1925 se vrši in bo izkazala ob sklepu manco v znesku ca. 40—50.000 Din. Manco bi bil večji, ako bi poverjeništvu imelo vpogled v knjigi, ki ju ni več. Kar pa je knjig, so tako pomanjkljivo vodene, da ni mogoče vsega dognati. Člana bivšega poverj., ki sta dolžna odplačati svoj dolg poverjeništvu, plačujeta redno.

3. Tiskarna.

Poverjenik: Vsi koraki, da bi postala tiskarna last organizacije, so bili brezuspešni. Medtem, ko je bilo pov. mnenja, da morajo naša gospodarska podjetja služiti organizaciji, so bili odločilni člani nasprotnega mnenja. Z ozirom na vse to smo stopili z njo v strogo trgovska pogajanja in sklenili z njo pogodbo.

Blagajnik čita pogodbo.

Že pri prvi in drugi točki blagajnikovega poročila se je razvila kratka debata, ki so se udeležili tov. Burnikova, Volavšek, Kopriva, Skulj in Grum. Šlo je predvsem za stvarna pojasnila k podanemu poročilu. Nekoliko daljša debata se je razvila po prečitani pogodbi z Učiteljsko tiskarno.

Stavljeno je bilo vprašanje glede knjižnice poverjeništvu. Debate so se udeležili tov. Stravs, Dimnik, Volavšek, Skulj, Mlekuž, Ljubič in Macarol.

Po končani debati je bil sprejet sledeči predlog tov. Stravs:

Širši sosvet poziva poverjeništvu, da v najkrajšem času razreši vprašanje lastnine knjižnice.

Nato je bil sprejet še predlog tov. Macarola — da naj se pogodba s Učiteljsko tiskarno razpošlje na vsa društva, da bodo člani na jasnem.

Pogodba z Učiteljsko tiskarno se soglasno odobri.

4. Proračun.

Da se na skupščini ne bo izgubljalo časa po nepotrebnem, čita blagajnik ščiciran proračun za bodoče poslovno leto. Proračun izkazuje izdatkov v znesku 468.800 Din, kritja za 467.000 Din, torej primanjkljaja 1300 Din, ki se bo kril s prihranki. Za Zvezo drž. nameščencev in za pevski zbor se vodijo račun posebej.

Članarina za člana znaša mesečno 13'20 Din. V tej vsoti je zapadeno vse, tudi zveza drž. nameščencev ter pevski zbor.

Sprejme se Planerjev predlog, da se postavka za učit. naraščaj in za samoizobraževalno akcijo loči v dva dela, in sicer se določi za vsakega po 50 p mesečno.

Sprejme se Hočvarjev predlog, da se v listu objavljajo okrožnice splošnega značaja, in po pošti pošiljajo le one rezervatne vsebine. S tem se bodo stroški za poštino zmanjšali.

Istotako se sprejme Dimnikov predlog, naj se razpošlje proračun društvenim odborom do 30. t. m. Ti-le naj pošljejo svoje predloge do zadnjega maja. Nato reguliraj Poverjeništvu proračun, kolikor se da in ga objavi v 1. šte. Učit. tov. v mesecu juniju.

Musek: Tudi mi bi morali prej poznati proračun centrale v Beogradu, ako hočemo pravilno sestaviti svoje proračune. Pozvati je izvršni odbor, da kmalu sestavi proračun in nas z njim seznani. (Sprejeto.)

Blagajnik predlaga, da naj društva razmotirajo na svojih zbiorih, kakšno stališče naj skupščina zavzame z ozirom na to, da zahteva Beograd enkratni prispevek 5 Din za prešlo leto, ker je širši sosvet v Celju predsedniku tov. Petroviču obljubil, da bo skupščina letos rešila to vprašanje.

Oba predloga sta bila sprejeta. Po končani debati o blagajniškem poročilu je bil dnevni red v toliko spremenjen, da je podal tov. Dimnik poročilo o tisku pred poročili odsekov.

Poročilo o tisku.

Urednik Učit. Tovariša, tov. Ivan Dimnik je očrtal glavne naloge, ki jih je skupščina v Kranju naložila poverjeništvu glede tiska. Nato je prešel tozadevno k posameznim listom in institucijam. Glede Učiteljskega Tovariša se je dotaknil sledečih vprašanj: Informacije iz inozemstva in iz inozemstvo o našem gibanju; informacije za list iz Beograda ter iz drugih delov države in informiranje centr. tiska in drugih listov v državi o našem gibanju; stalna poročila o delu poverjeništvu

Kaj se godi?

MILITARIZACIJA UČITELJSTVA IN UČITELJSKE SLUŽBE.

Iz Slovenije je odšlo več učiteljev služiti kadrski rok v Bileči in v Sarajevu. Po 3—6 mesecih jim je izdalo ministrstvo vojne objavo, da jih začasno odpušča, če-tudi še niso dovršili kadrskega roka in jih pošilja sredi šolskega leta za učitelje v Macedonijo. Kadrski rok bodo pa nadalje odslužili v letošnjih in naslednjih počincah. Tako je odšlo iz Bileče 45 učiteljev, med njimi 5 Slovencev v Macedonijo, iz Sarajeva pa do 90 in med njimi tudi več Slovencev. Dekreti so prišli nenadoma in nepričakovano, tako da jih je mnogo moralo oditi v vojaških oblekah na učiteljsko službeno mesto. Vsi so bili pozvani, da vložijo naknadno prošnje za učiteljsko službo na ministrstvo prosvete. Ker nekateri tega niso storili, so dobili kratkoma od ministrstva prosvete uverjenje, s katerim se jih namešča kot učitelje v Macedonijo.

Najlepše pa je to, da morajo ti učitelji učiti v Macedoniji po tamošnjih odredbah tudi veronauk in sicer deco pravoslavne vere, čeprav so sami rimokatoliki in jim je podrobno pravoslaven verski nauk neznan. Lahko si mislimo, kako poučujejo tudi v srbohrvatskem učnem jeziku.

V smislu čl. 4 al. 5 čin. zak. ne more postati nihče državni uslužbenec, če je dovršil 21 leto, pa ne odsluži kadrskega roka, oziroma, če ni oproščeni vojaške službe. Po čl. 50 vojne zakona so pa oproščeni le začasno nesposobni, če ne postanejo sposobni do 25. leta ter stalno nesposobni in dijaki, ki pa morajo prositi, da se jim preloži rok v kadru (čl. 52 voj. zak.).

Opozorjamo gg. narodne poslance na ta najnovjši način militarizacije učiteljske službe, na nove metode podeljevanja učiteljskih mest brez prošenj in na postopanje z učiteljsvom, ki se javi na službo v kadru. Če bodo obveljale take metode za nameščanje učiteljsva, potem bomo kmalu več kot balkanizirani!

od tedna do tedna v listu; stalni dopisi v smeri programa; honoriranje takih dopisov; iniciativnost in informativnost glede samoizobražbe; brošure; informativnost v pravnih in gospodarskih vprašanjih učiteljsva ter zveze uredništva v to svrhu; obramba skupnih interesov in nastop proti krivicam potom tiska; društvena poročila in vabila; kulturno in prosvetno izvenšolsko delo učiteljsva; potreba razširjenja lista; nekrologi; književne novosti. Glede Popotnika se je dotaknil sledečih vprašanj: Tesnejši stiki odsekov za reformo šole in lista; so-trudništvo reformatorjev pri listu; oddelek za samoizobražbo učiteljsva; stiki s centralnim odsekom; poročila iz krožkov; informativnost o modernih ped. smereh inozemstva; organizacija zamene in sotrudnikov iz tujih listov; razširjenje obsega lista; honoriranje dopisov; prednost dopisov iz poverjeniške akcije o samoizobražbi, reformi šole in izvenšolskem delu (nadaljevalnem šolstvu) pred drugimi dopisi. Glede Zvončka: Reformistični šolski časopis; anketa priznanih mladinskih pisateljev o listu; organizacija glede opreme, vsebine, slik; prirodnoznanstveno gradivo; iz moderne tehnike, iznajdbe, slike; stik z odborom Mladinske Matice, razširjenje obsega lista; predpogoj je, da pristopijo novi sotrudniki k listu. Mladinska Matica: težnje Matice; odbor; pravilnik; delo. Slovenska Šolska Matica: sklepi skupščine; položaj; Pedagoška centrala; stališče poverjeništvu in interesi celokupnega učiteljsva z ozirom na ti dve instituciji. Celoten pregled izvedbe stavljenega programa v letošnjem letu.

(Konec prihodnjič.)

Seznam Mladinske Matice kaže, da bo polovica šol prijavila že 10.000 članov. Kje je druga polovica šol? Pošljite naročilnice ali vsaj bloke nazaj!

LISTEK.

JOS. DOLGAN:

Učni načrt kmetske delovne šole.

Drugi razred.

Konj: Koliko jih imajo; cena; visokost; teža; barva; glava, vrat, prsa, noge, hrbet, križ; kaj z njimi vozijo; s čim jih hranijo; kaj najrajši jedo; s čim jih krmijo pred težko in dolgo vožnjo; kakšne navade imajo njihovi konji; koliko kvintalov speljajo; kako z njimi ravnamo; voznik v gostilni, konj pred gostilno v mrazu ali ponoči; voz mora imeti ponoči luč; voznik mora voziti na desno; kakšne barve in velikosti so konji v vasi; žrebe; mokr konji od dežja ali potu; napol suho seno je škodljivo.

Vsi sveti: Kako so ljudje oblečeni; okrašeni grobovi; ljubezen do mrtvih; spo-

štovanje do grobov; cvetice na grobovih; zapuščeni grobovi; okrasiti moramo zapuščene grobove; zakaj so zapuščeni; ne krasti cvetic in sveč na grobovih; tudi oče, mati, stari oče in stara mati bodo umrli; ljubezen do njih; hudo bo, ko bodo umrli.

Čebele: Panj; hranjivi; iz koliko desk so narejeni; oblika desk; luknjica; koliko delov ima Znidaršičev panj; mreža; sat in med; celice; šesterokotnik; mrenica; kako vzamejo satje iz hranjive; kako iz Znidaršičevega panja; ali umorijo čebele; s čim jih umorijo; stroj za trčanje; satnice še porabijo; kako zopet položijo satje v panj; v hranjivcu to ni mogoče; satje porabijo za vosek; po čem prodajajo med; po čem ga v prodajalni prodajajo; ali vzamejo ves med iz panja; hrana za čebele pozimi; matica in delavke.

Kompostnica: Plevel, zemlja, pepel, bili, suha trava, smeti, kuhinjski ostanki na kupu; trohni; večkrat premešamo; plevel in bili na poti; dober gnoj.

Gnojšče: Oblika kupov; obzidano gnojšče; moker ali suh gnoj; rahel ali stla-

čen; amonijak; voda odnaša amonijak; gnoj gori; zalivanje gnoj; šir. in dolž. gnojšča.

Gnojnična jama: V gnojnici je amonijak; gnojnica po potih; po jarkih; velika škoda; jama; dožina, širina in globina jame; iz česa so tla in stene; s čim je jama pokrita; gnojšče nad gnojnično jamo; kaj zalivajo z gnojnico; sesalka; gnojnični sod; kdaj zalivajo.

Požar: Kako je nastal; požarna bramb; brizgalna; drugo orodje; kako so gasilci oblečeni; kaj so rešili; pomoč nesrečnim; varovalnina; brez hiše; potreba požarne bramb; previdnost pred ognjem; kam vržejo vžigalice ali ostanke cigaret; otroci in vžigalice; vedno mora biti kdo pri ognju.

Meje: Javornik; Snežnik; Italija; Italijani; Slovenci v Italiji; kako ravna Italijani s Slovenci; ali so radi Slovenci pod Italijo; enkrat bodo rešeni.

Prvi december: Slovenci, Srbi in Hrvatje; ali razumejo Srba ali Hrvatja; ali bi razumeli Nemca ali Italijana; en kralj; ena država.

Kovač: Kdo je podkoval vola; kako je skoval podkev; meh; ogelje; razbeljeno železo; tnalno; kladivo; klešče; kako so volu rezali parklje; kako so podkev pribili; koliko je kovač računal; nepodkovan vol se zbode; kovačeve roke; predpasnik; obraz; težko delo; kako natakne obrobo na kolo.

Ključavničar: Kdo je popravil ključavnic; ključ; pero v ključavnici; kovač in ključavničar; kaj še dela ključavničar; vitrih; pile; žlindra; francoz; vijaki; sveder na stroju; železo v ognju je mehkejšo; koliko računa ključavničar.

Klepav: Kositar; cink; žveplena kislina; med; kakšne reči dela; kaj popravlja; ali živi revno ali bogato; zakaj; ali živi le ob kleparstvu; kdo še dela kleparska dela.

Luna in zvezde: Kakšna luna je sedaj; kdaj vzhaja; kdaj zahaja; ali se vidi čez dan; kaj je neki luna; kaj so zvezde; rimska cesta; veliki voz; severnica; večernica; Mars; kdaj je jasno; zvezde migljajo; lepota.

(Dalje prihodnjič.)

Pedagoški in stanovski kongresi v inozemstvu.

(Izvirno poročilo „Učiteljskemu Tovarišu“).

MEDNARODNI PEDAGOŠKI KONGRES V BERLINU.

SODOBNA NEMŠKA OSNOVNA ŠOLA.

Dne 12. aprila ob 10. uri je otvoril dr. Becker kongres s programatičnim govorom v natlačeno polni dvorani »Grosses Schauspielhaus«. »Mednarodni duh in mednarodna vzgoja«. Kongresa se udeležuje okoli 500—6000 učiteljev iz Francoske, Angleške, Nemške, Holandske, Švedske, Poljske, Čehoslovaške, Bolgarske, Letške, Litvanske, Avstrijske in Jugoslavije.

Becker je izvajal v glavnem tole: Če družijo vzgojitelji mednarodno je gotovo namen, da se z narodi pobratijo. Kaj pomagajo narodom mednarodne zveze, če se pa mladina vzgaja v sebičnem narodnostnem duhu. Mi tičimo še vedno v dobi absolutnega narodnega mišljenja. Dokler ne bodo narodi čutili v sebi tudi človeštva, toliko časa se ne more meriti pravi mednarodni duh. V skupnem delu narodov lahko nastane mednarodna zveza, mednarodni duh pa le iz novega čustvovanja med človekom in človekom.

Kar ljudi loči, če osebno izvzamemo je narodno, kar jih veže je človeško.

Iz tega govora se vidi, da je Nemce, Angleže in Francoze svetovna vojna vendarle nekaj naučila. Da ni dovolj, če je človek zagrižen narodnjak, ampak, da je še globlja sila in moč v človeku, ki jih veže in dela odvisne, ker človek in tudi narod, pa če tudi je večstomilijonski, bo živel v današnjem gospodarsko-duševnem normalno le mednarodno. Tu na tem kongresu se grade začetki šele tipanja mednarodnega duha, a tik za tem more neposredno priti mednarodna gospodarska osvoboditev.

S tega stališča je ta kongres pozdraviti. Od 12.—17. se vrše važne razstave, predavanja, ogledi po važnih šolah novodobnega nemškega šolstva.

Iz celotnega vtisa še vedno sili pruski duh in ostro narodnostna vzgoja. O čisti delovni šoli ni niti govora. To je zgolj formalen reformizem. Priti mora mlajše, bolj ostro usmerjeno učiteljstvo, ki bo v smislu delovne šole rešilo vzgojno preobrazbo šolstva.

Le redke so izjeme, ki gredo čisto novo pot. Povsod se vidi skoro le posnemanje.

Kuhlmann mi je v osebnem pogovoru v Lipskem zelo lepo označil na vprašanje: »Kaj misli o berlinskem šolstvu in delovni šoli ter njega reformi pisave« sledeče: »Ko so Berlinci hoteli upeljati novo šolo so od same priprave zboleli«.

Naslov kongresa ni pravi: »Novodobno nemško šolstvo«, pravilno bi moralo biti »Berlinsko-pruska šola«, ker Lipčani in Hamburgci niso tu razstavili mnogo — oni gredo pač samostojno pot in delati bi krivico Nemcem, ko bi jih vse hoteli imeti za prusake. Moj osebni občutek je to, da Slovenci nismo ravno najslabši, in da bodo morali Prusi še večkrat oboleti predno pridejo do čiste samostojne delovne šole.

S tem seveda ni rečeno, da človek tu ne pridobi prav nič. Ampak svetujem vsakomur, komur je mar nova šola, naj se pomudi rajše več časa pri lipških in hamburških tovariših, ker bo od njih mnogo več dobil.

Zanimiva so bila predavanja: ministra prosvete: Dr. Becker: »Mednarodni duh in narodna vzgoja«, Kretschmann: »Moderno šolsko poslopje«, Feuerstack: »Posebno svojstvo deklisne vzgoje v osnovni šoli«, dr. Karsen: »Nemške poskusne šole«, Köhne: »Poročilo o hamburških poskusnih šolah« in Glöckel: »Dunajska šolska reforma«.

Celoten vtis tega vzgojeslovnega kongresa jasno kaže v predavanjih in šolski razstavi, v čustvovanju učiteljstva in šolskih oblastih, da se poslavlja nerad stari pruski militaristični duh, narodna zagrizenost, meščanski individualizem kapitala in z njim vred vsa stara učeča okostenela šola discipline in da namesto stare razpadajoče meščanske družbe stopa sicer še tipajoče ali vendarle samoniklo zavestno nova družba delovnega ljudstva, ki ustvarja novo delovno šolo v vsej pestrosti in prostosti.

Res je, da je vmes še polno reformnih kompromisov, ki nazaj nočejo, a naprej ne morejo. Preteklost jih vleče nazaj, a bodočnost je prevelika razlika polpreteklega življenja.

A kljub vsemu se vidi, da gre tok časa naprej in navzgor h končni zmagi popolne svobode nove šole s sodelovanjem otroka, učitelja in staršev z vso družbo, ki vzgoji nov rod in drugačno človeštvo prepojeno s človečansko dobroto lepote, resnice in mednarodnega sodelovanja ter pravične porazdelitve gospodarskih in prosvetnih vrednot.

Stanislav Žagar.

Berlin, 16. aprila 1928.

MEDNARODNA ZVEZA UČITELJSKIH UDRUŽENJ.

Dne 14. aprila 1928 je otvoril ob 9% predsednik Wolff zasedanje Mednarodne zveze učiteljskih združenj, v kateri so včlanjeni: Angleži 6, Nemci 6, Bulgari 3, Francozi 6, Holandska 3, Latiška 2, Litavska 2, Poljska 5, Švedska 2, Švica 3, Češka 4, Jugoslavija 3, Estonka 2.

Predsednik Wolff je podal predsedniško poročilo in poudarjal velik pomen te mednarodne zveze. Dumas je podal tajniško poročilo in razvoj od leta 1926, iz katerega je razvidno, da ima zveza 83.000 članov in da se zveza ugodno razvija in ima namen združiti vse učitelje sveta in jih prepojit z duhom miru in sprave narodov k skupnemu sodelovanju v korist človeštva.

K temu poročilu je govorilo več govornikov, ki so predlagali razne načine, kako bi se zveza zboljšala in zvečala.

Za tajniškim poročilom je blagajnik Lapierre podal blagajniško poročilo, ki se je odobrilo. Vsako učiteljsko združenje plača 25 dolarjev osnovne pristopnine in na vsakih 1000 članov še 2 dolarja na leto.

Dne 15. aprila 1928 so se sprejele razne važne resolucije raznih učiteljskih združenj in dne 16. aprila 1928 so obravnavali slučajnosti ter se je zasedanje zaključilo.

Vsled obveznosti, da so seje tajne in vsled izjave, da bo tajništvo izdalo poročilo o vsem, kar sme v javnost, sem podal le okvirno gibanje zasedanja. Po izdanem poročilu podam svoje mnenje in misli k temu zasedanju.

S tovariškim pozdravom

Stanislav Žagar.

Berlin, 16. aprila 1928.

O BERLINSKI ŠOLSKI RAZSTAVI.

Globina nemške šolske reforme, ki se veda še ni dokončana — saj se reformno gibanje v svojem bistvu sploh dokončati ne more — se je zrcalila iz šolske razstave, ki je bila otvorena istočasno s pedagoškim kongresom v Berlinu (12. aprila do 17. aprila). Čeprav razstava ni nudila kritičnemu obiskovalcu sinteze učnega in vzgojnega dela na nemških osnovnih šolah, je vendar — prežeta reformnega duha — pobudno vplivala na vsakogar, ki se vglablja v načela novodobnega šolstva. Izredno pozornost so vzbujali razstavni prostori z izdelki raznih poskusnih šol (Leipzig, Dresden, Hamburg, Wien). Laskava mnenja in priznanja, podana od tisočev obiskovalcev, so pričala, da doseže novodobna šola naravnost eklatantne rezultate.

V samostojnem in samopridobitnem duhovnem in manualnem delu so otroci ustvarjali razstavljene izdelke iz raznih življenjskih poprišč, poslužujoč se papirja, lepenke, glin, šibja itd. Otroška roka je oblikovala historična bivališča in znamenitosti, orografske enote itd.

Le škoda, da nam vsled ogromne pestrosti razstavljenih izdelkov ni moglo spuščati se na tem mestu v posameznosti, čeprav bi baš s tem šele dostojno ocenili to velikopotezno prireditev, ki je bila predmet dolgoletnih razprav v tukajšnjem časopisu.

Berlin, 20. aprila 1928.

K—č.

Nadaljevalno šolstvo.

—nš Odsek pov. UJU za nadaljevalno šolstvo v Mariboru je na svoji seji dne 14. t. m. predelal načrt za gospodinske nadaljevalne šole in za tečaj za učiteljice ter nekatere druge pereče zadeve. Osrednji odsek je zastopal tov. Mencin, ki je poročal o stališču oblastnih odborov napram našim težnjam. Načeto je bilo tudi vprašanje organizacije in programa tečajev za učitelje kmetijskih nadaljevalnih šol.

—nš Odsek pov. UJU za nadaljevalno šolstvo v Celju je na svoji seji dne 16. t. m. razpravljal o organizaciji tečajev za učiteljice gospodinskih nadaljevalnih šol ter o programu konference učiteljev kmetijskih nadaljevalnih šol. O prvem vprašanju in o vprašanju učnih načrtov za gospodinske nadaljevalne šole se bo še posebej razpravljalo z zastopnicami tovarišic v odseku. Seje sta se udeležila tudi oblastni poslanec tov. Levstik in tov. Mencin, ki je poročal o delu osrednjega odbora. Odsek je sklenil, da povabi k sodelovanju tov. Zupančičevo in Simonovičovo, da se naj teritorialno območje celjskega odseka opredeli tako, da mu pripadajo okrajji celjski, laški, šmarje-rogaški, gornje-grajski ter slovenjegrajski in da predlaga poverjeništvu, da skliče in pripravi konferenco učiteljev kmetijskih nadaljevalnih šol obeh oblastih v Celju ter poskrbi pri oblastnih odborih za povrnitev potnih stroškov.

—n Redni občni zbor »Strokovnega društva učiteljev obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol za ljubljansko oblast se vrši dne 5. maja t. l. ob 15. uri na I. deški osnovni šoli na Ledini. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika ustanovnega in izrednega občnega zbora. 2. Poročila funkcionarjev. 3. Eventualna likvidacija in slučaju vstopa v okrilje UJU. 4. Volitev novega odbora v slučaju nadaljnje obstoja društva. 5. Slučajnosti.

NB. Občni zbor se sklicuje na ta dan iz razloga, ker se vrši dopolne skupno zborovanje 5 sreskih učiteljskih društev.

Tovariše upravitelje prosimo, da dajo to vabilo v podpis vsem tovarišem, ki poučujejo na nadaljevalnih šolah in jih s tem obvešče o občnem zboru.

Odbor.

Ed. Škopek, Ljubljana, Mestni trg 8

priporoča birmanske ure, verižice po najnižjih cenah.

Damam z **dezele** je posebno priporočljivo **trajno kodranje** in **vodna ondulacija**. Separirani oddelek za **specialno barvanje** las v vseh niansah, kakor tudi za izvrševanje vseh lasnih del se priporoča.

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana Sv. Petra cesta 12.

Splošne vesti.

OBČNI ZBOR »UČITELJSKEGA KONVIKTA« V LJUBLJANI

se vrši dne 5. majnika t. l. ob 8. uri v dvorani hotela Union v Ljubljani.

Dnevni red:

- I. Poročilo društvenih funkcionarjev.
- II. Likvidacija društva in predlog o ustanovitvi zadruga.
- III. Slučajnosti.

Josip Lapajne,
predsednik.

Anton Arrigler,
tajnik.

VELIKO ZBOROVANJE ŠESTIH DRUŠTEV V LJUBLJANI.

VABILO

na skupno zborovanje učiteljskih društev za sreze: Ljubljana, Ljubljana-okolica, Litija, Logatec, Kamnik in Kranj, ki se vrši dne 5. maja t. l. v veliki dvorani hotela Union ob 9. uri s sledečim dnevnim redom:

1. Situacijsko poročilo: projekt šol. zakona — šolska obveznost.
2. Delovna šola — po šolski praksi ref. tov. Stanko Žagar.
3. Naše gospodarske naloge in ustave.

Ona društva ljubljanske oblasti izven podpisanih, ki se zborovanja ne udeležijo, so naprosena, da pošljejo na skupno zborovanje po enega ali dva zastopnika.

Petrovc Tomo, Kamnik; Lapajne Josip, Kranj; Macarol Josip, Ljubljana-okolica; Mlekuž Vekoslav, Ljubljana; Pelko Matija, Litija; Štravs Karel, Logatec.

Po 3. točki gornjega dnevnega reda se bo vršil

USTANOVNI OBČNI ZBOR »UČITELJSKI DOM V LJUBLJANI«, reg. zadruga z omejeno zavezo.

Dnevni red:

1. Potreba ustanovitve zadruga Učit. dom.
2. Sklepanje o zadrugnih pravilih.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Sklicatelj.

— »Iz poverjenišтва« bo naslov rubriki v oddelku iz stanovske organizacije, v kateri bomo na kratko registrirali važnejše ukrepe in korake, ki jih bo od tedna do tedna podvzelo poverjeništvu v prid učiteljstva, šolstva in narodne prosvete. V tem oddelku bodo tudi kratka navodila, prošnje itd. za društvene predsednike, tajnike oziroma blagajnike, ki so občega značaja. Opozorjamo na to rubriko čitatelje, ker bodo v njej našli marsikaj zanimivega in informativnega.

— Preložitve zborovanj Celjskega in Šmarsko-rogaškega učiteljskega društva se mora izvršiti, ker bo na obeh zborovanjih poročal poverjenik Andrej Skulj. Čas in kraj zborovanj je razviden med današnjimi vabil.

— 500 Din za Učiteljski konvikt. Zahvala. Posojilnica v Logatcu je na klonila Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani iz čistega dobička izdaten znesek 500 Din. Bodi ji izrečena na tem mestu iskrena zahvala. — Josip Kobal, blagajnik.

— Likvidacija »Edinstva«. Tudi Brežiško-sevniško učiteljsko društvo je prijavilo novo vstopivše člane k UJU. Enako so pristopili tudi poedinci iz drugih okrajev, iz česar razvidimo, da ugodno poteka vprašanje strnitve vsega slovenskega učiteljstva v enotno stanovsko organizacijo, kar bo gotovo v korist vsega učiteljskega stanu in šole.

— Proslava treznostnega dneva. Po odredbi ministrstva prosvete so dolžne vse šole proslaviti treznostni dan v času od 29. aprila do 5. maja t. l. Da morejo tovariši svojim učencem predočiti, koliko nepotrebnih alkoholnih tekočin so použili Slovenci in vsled tega lahkomišlno napravili mnogo denarja, navajam v sledečem tozadevne najnovejše statistične podatke za Slovenijo: Ljubljansko in mariborsko oblast skupno. Leta 1926. se je popilo zadacanega vina 34.168.154-90 litrov, leta 1927. se je popilo zadacanega vina 30.227.659 litrov. Trošarine se je plačalo: v letu 1927. zaračunši 1 po 35 p 10.579.680-94 Din, v letu 1927. za pivo 3.474.903-25 Din, v letu 1927. za žganje 1.629.003-23 Din, v letu 1927. za špirit 10.556.032-20 Din. NB. Na hl piva se plačuje od 1. aprila 1927. l. dalje po 62 Din (prej se je računala trošarina od hektolitrske stopnje; vsled česar ne morem navesti pravega števila povžitega piva v hektolitrih). Podobno je z žganjem in špiritom, ker se je za ti tekočini plačevalo do 1. aprila 1927 po 25 p na liter, a pozneje samo po 17 p. — Vsa Jugoslavija zapije na leto povprečno nad 5 milijard Din, t. j. polovica vsega budžeta. Da je konsum vina padel, je vzrok svobodna žganjekuha po kmetih. Po privatnem preračunavanju se je dognalo sledeče: Pred žganjarsko »svobodo« je bilo v Sloveniji okrog 500, a danes je 10.000 žganjarskih kotlov! Ako računamo, da proizvajajo samo en kotel povprečno 200 l te strupene tekočine na leto, dobimo letno grozno število 2.000.000 litrov žganja, ki se pa ne popije samo po vaseh, marveč se v velikih množinah vtihotaplja v mesta. Posledice tega nezmernega uživanja se kažejo iz sledeče statistike. V nekem sodnem okrožju je bilo zločinov (pretepev, pobojev, umorov in drugih nasilstev) povzročenih po pijančih v letu 1925. v razmerju s celotnim številom zločinov vseh vrst 17-32%, v letu 1926. 20-40%, v l. 1927. 23-57%. K sklepu še učni uspehi! Šolski upravitelj Anderle na Češkem je sestavil tole zanimivo statistiko. Slab uspeh v šolskih predmetih je zabeležil pri učencih nepivcih samo s 4%, pri učencih, ki so uživalo malo alkohola 30%, pri učencih, ki so pili več alkohola 40%. Ta številna govora svoj glasni »mene, tekkel...«, zato tovariši le neustrašeno na delo, dokler je čas!

Rudolf Horvat st.

— Bolniško zavarovanje kontraktualnega učiteljstva. Prosvetno ministrstvo je izdalo odlok, na podlagi katerega se morajo vsi kontraktualni uslužbenci in dnevničarji prijaviti pristojnemu uradu za zavarovanje delavcev in zahtevati plačilne naloge za neplačano zavarovalnino.

— † Anton Kožuh. Šola v Dornovi pri Ptuj je izgubila dne 5. aprila t. l. svojega upravitelja. Pokojnik je bil doma iz lepe Savinjske doline, iz Ivnice pri Vojniku. Na to svojo domovino je bil vedno ponosen. Ze v otroških letih je ostal sirota brez skrbne materinske roke. Velikokrat je v poznejši dobi pripovedoval kako žalosten je bil, ko se je zavedal, da je ljubeznivo materinsko srce tako kratko ogrevalo njegovo mlado dušo; o tem je govoril celo na smrtni postelji. Na mariborskem učiteljskem se je pripravljaj za bodočega vzgojitelja mladine. O svojih študentovskih letih je znal pokojni veliko pripovedovati, dostikrat je vzdihnil: »Ah dosti veselih uric sem preživel kot študent, a veliko, veliko sem tudi trpel.« Po končanih študijah v Mariboru je bil leta 1908. nastavljen kot učitelj najprej v Stopercih, nato je služboval na šoli v Majšpergu, na Selih pri Sv. Vidu, a leta 1914. je pa postal nadučitelj v Dornovi, kjer je vzgajal ravno 14 let mlada srca in jim kazal pot nesigurne bodočnosti. Do otrok, do svojih učencev in učenk je imel posebno njemu prirojeno ljubeznivost, in deca ga je tudi zelo ljubila, kar se je jasno videlo zlasti v njegovi bolezni in ob smrti, kako so ta otroška srca želela zdravja za svojega g. nadučitelja in kako so molila za njega. Bil je vedra in iskrena slovenska duša, krasilo ga je dobro sočutno srce, za vsakega je imel vedno prijazno besedo, vsakemu vedno rad pomagal kjerkoli je le mogel. Koliko je pokojni napisal prošenj v vojnem času za oproščence, to sam Bog ve. Njegovo srce ni poznalo nobenega sovraštva ne sovražnika. Zaradi te njegove dobrote so ga vsi vaščani ljubili in je bil v vsaki hiši kot doma. — Vedno je bil poln zdravega humorja, v vsako družbo je prinesel razpoloženo in veselje s svojimi dovtipi. Poseben ljubljenelec pa je bil mladih študentov, o počitnicah je bilo glavno zbirališče okrog tov. Kožuha, med njimi se je počutil vedno pomlajenega. Najljubša njegova prijateljica je bila puška, lovec je bil izboren, malokateri zajec je odnesel zdrave pete iz pred Tonetove puške. Toda že več let je zavratna jetika razjedala njegove telesne moči. Čutil je, da mu sile pešajo, vzel je dopust in šel v mariborsko bolnico iskat zdravja, toda brez uspeha. Na veliki četrtki je mnogo trpel, a popoldne je izdihnil blago dušo in za vedno zatisnil svoje trudne oči. Množice ob mrtvaškem odru so se težko s solzami v očeh ločile od pokojnika. Na veliko soboto je bil pogreb. Pogreb je bil veličasten, kakršnega Dornova še ni videla, bil pa je tudi dokaz, kako priljubljen je bil. Tovariši iz Ptuja so mu zapeli žalostinki pri hiši žalosti, kakor tudi pri grobu, a ob odprtem grobu se je poslovil od pokojnika katehet P. Konstantin, v imenu učiteljskega društva je govoril predsednik tov. Šestan iz Ptuja, a g. Janžekovič pa v imenu gasilcev. Dragi tovariš, počivaj v miru in lahka Ti bodi zemljica!

— Čebele s panji, sistem Alberti-Znideršič proda po ugodni ceni V. Pulko, šolski nadzornik v pok. na Gorici, pošta Mozirje.

— Opozarjamo tovariše(ice) na inserat lekarne BAHOVEC, ki jo toplo priporočamo. — Enako naj se tovarišice in tovariši ozirajo pri nakupu in naročilih na trdnice, ki inserirajo v »Učiteljskem Tovarišu«.

— Samo predsodek je, če kdo misli, da iz rži ni kave. V tisočih rodlinah uživajo ŽIKO brez primesi zrnat kave v popolno zadovoljnost. ŽIKO dobite v vsaki trgovini v rdečih zavitkih.

Krasna birmanska darila najceneje kupite pri Fr. P. Zajec trgovina ur in zlatnine, Ljubljana, Stari trg šte. 9.

Sveže, najfinejše norveško **ribje olje** iz lekarne dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani se priporoča bledim, slabotnim osebam. Naročila točno po povzetju.

Nogavice, rokavice, damsko in moško perilo, kravate, čepice, bluze, damske obleke, torbice i. t. d. kupite najceneje pri ŠTERK, nasled.

MILOŠ KARNIČNIK
LJUBLJANA, Stari trg šte. 18.

Stanovska organizacija UJU

Iz poverjeništvu UJU.

—pov. Pri predsedniku oblastnega odbora v Ljubljani se je zglasila dne 4. t. m. tročlanska deputacija poverjeništvu, da mu tolažila razne naše želje glede nadaljevalnega šolstva, zlasti glede tečajev za učitelje gospodinjstskih nadaljevalnih šol. Dobila je zagotovilo, da se bodo naši predlogi upoštevali. Predsednik g. dr. Natlačen je pri tej priliki razvil v širokih obrisih svoj načrt stalne enoletne šole za učiteljice gospodinjstskih nadaljevalnih šol ter izjavil, da mu bodo tudi v tem pogledu dobrodošli event. predlogi od naše strani.

—pov. V isti zadevi se je zglasil zastopnik poverjeništvu dne 14. t. m. pri oblastnem odborniku Marku Kranjcu v Mariboru kot tačasnemu referentu za nadaljevalno šolstvo ter našel tudi tu razumevanje za naše težnje. Gospod oblastni odbornik je bil že podrobneje poučen o celotnem vprašanju nadaljevalnega šolstva, ki ga želi rešiti v pravcu, ki prihaja našim zahtevam nasproti. Zanima se tudi za pedagoško plat problema. Naši predlogi mu bodo dobrodošli.

Iz društev:

Vabila:

== CELJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v soboto 12. maja in ne 5. maja, kakor je bilo objavljeno, ker je tovariš poverjenik 5. maja zadržan. Z istim dnevnim redom in istim krajem zborovanja.

== UČIT. DRUŠTVO ZA ŠMARSKO-ROGAŠKI OKRAJ zboruje dne 16. maja 1928 ob 10. uri v Rogaški Slatini. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. Poverjenik tov. A. Skulj. 2. Naš stan in njegov ugled. Poroča tov. Verk. 3. Lavtar-Černetove računice. Tov. E. Kukovčeva. 4. O privržnosti varčevanja pri osnovnošolski mladini. Tov. Rakovšček. 5. Volitev delegatov za pokrajinsko in državno skupščino. 6. Slučajnosti.

== GORNJEGRRAJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 5. maja na Ljubnem ob 10. uri z običajnim dnevnim redom. Po naložili g. sreskega šolskega nadzornika se naj vsak pripravi na obravnavo računice Lavtar-Černej za morebitno uvedbo v tu kajšnje šole. Ker se bo smatralo zborovanje kot uradna učiteljska konferenca, je navzočnost obvezna.

== UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOČEVSKI OKRAJ zboruje v soboto, dne 12. maja 1928 v Kočevju po prihodu dopoldanskega vlaka s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo o zadevah društva in organizacije. 2. Delovna šola. Poročilo o pedagoški cenitrali v Mariboru in o pedagoškem kongresu v Berlinu. 3. Razgovor o krožkih in o izobraževalnem počitniškem tečaju. 4. Slučajnosti.

== SVETOLENARSKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v soboto, dne 28. aprila ob 10. uri na osnovni šoli pri Sv. Juriju v Slov. goricah. — Udeležba obvezna.

Foto-aparate kupite najbolje pri Fr. P. Zajec, optik Ljubljana, Stari trg 9.

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija — Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje. —

Najugodnejši nakup

oblačil lastnega izdelka nudi

tvrdka J. Rojina, Ljubljana

Naporno duševno delo ubija!
Varujte zato živce!
Pijte rženo žitno kavo

ŽIKO.

Modne pletenine Moderni kostumi in kompleti po meri iz kaha volne.

MODNA TRGOVINA IN STROJNO PLETILSTVO

FR. M. ROZMAN, Ljubljana, Židovska ul. 7.

Samoizobraževalna akcija Pov. UJU.

—oio Delo po krožkih:

267. Moravče: II. 11. marca. Od 11 članov 7. O liberalizmu.

268. Moravče: III. 15. aprila. Od 11 članov 9. Nadaljevanje o liberalizmu. O intelektualizmu v osnovni šoli. Prihodnji sestanek 25. maja.

269. Trbovlje-Vode: IV. dec. 1927. Od 27 članov 10. Pomen in program krožkov.

270. Ljubljana-učiteljske: XIV. 14. aprila. Prisotnih 13. O sociologiji umetnosti. Prihodnji sestanek 21. aprila.

271. Novo mesto: III. in Toplice: II. skupaj. 14. aprila. Od 56 članov 19. Kržišnik o delovni šoli. Prihodnji sestanek 7. maja.

272. Grosuplje: III. 12. aprila. Od 21 članov 10. Iz družboslovja. Izlet v Zalno. Prihodnji sestanek 14. junija.

273. Muta: IV. 14. aprila. Prisotnih 11. O liberalizmu. Prihodnji sestanek 10. maja.

274. Št. Ilj v Slov. goricah: I. 17. aprila. Od 22 članov 17. Navodila. Delovni načrt krožka. Razno iz stanovskega življenja. Prihodnji sestanek 7. maja.

275. Ljubljana-učiteljske: XV. 21. aprila. Prisotnih 7. Sociologija umetnosti. Nekateri mejniki napredka v slov. literaturi v 19. stoletju.

276. Murska Sobota: III. 19. aprila. Prisotnih 20. Sonja Kosi: »Nastop iz petja«.

Rusjan: »Državljska vzgoja«. Hočevar: »O tehniki risanja v osnovni šoli«. Prihodnji sestanek 7. maja.

277. Cerkljica: IV. 1. aprila. Od 24 članov 8. 9. poglavje 2. brošure. O delovni šoli in izvenšolskem delu. Prihodnji sestanek 7. maja.

278. Sv. Jurij ob južni žel.: VI. 17. aprila. Od 18 članov 11. Tri poglavja iz Ozvaldove »Kulturne pedagogike«. Prihodnji sestanek 2. maja.

279. Radeče: II. 15. aprila. Od 15 članov 7. Iz družboslovja. Požar o delovni šoli.

280. Sv. Vid nad Cerkljico: II. 19. aprila. Od 8 članov 5. Tri poglavja iz 2. brošure. Prihodnji sestanek 10. maja.

281. Iška vas: II. 12. aprila. Od 13 članov 7. O liberalizmu. Razni predlogi in nasveti. Prihodnji sestanek 2. maja.

282. Sv. Tomaž: I. 19. aprila. Od 11 članov 9. O delovanju krožkov. Prihodnji sestanek 24. maja.

283. Sevnica: II. 22. marca. Od 21 članov 15. Delitev dela v krožku. Tov. Bregant o delovni šoli. Prihodnji sestanek 16. aprila.

Učiteljski pravnik.

—§ Disciplinske zadeve. Članstvo se obvešča, da veljajo za disciplinarne preiskave stari predpisi — Končnik I. zvezek od 26. avgusta 1904 — ker ni novi finančni zakon tozadevno ničesar spremenil. Pri obravnavah fungirajo zadnji izvoljeni zastopniki.

—§ Potni računi nadzornikov, selilni računi aktivnih in upokojenih učiteljev(ice), razlike na povišicah itd., ki spadajo v partijo 55, se likvidirajo popolnoma iz 20 milijonskega kredita, ki je dovoljen v te svrhe. Vsi originalni računi in po mesni kontroli overjene priznanice so bile že predložene ministrstvu prosvete. Doznali smo, da je kredit že otvoren in nakazan ter upamo, da se prično v kratkem izplačevati predmetni zastanki.

—§ Prošnje na »Narodno skupščino« — odsek za prošnje in pritožbe se morajo obnavljati — če niso rešene — in sicer ponovno za vsako zasedanje, ki traja od 20. oktobra enega do 20. oktobra drugega leta. Če so v tem času nove volitve, se mora prošnja tudi obnoviti, ko začne zasedati novo izvoljena skupščina.

—§ Davek na pokojninske prejemke. Po členu 89. novega zakona o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928 (»Uradni list« št. 26/75 ex 1928) se mora odtegovati od 1. aprila 1928 dalje davek tudi od celokupnih mesečnih pokojninskih prejemkov, torej od pokojnine in osebne ter družinske draginjske doklade, ne glede na to, ali je bila pokojnina nakazana še v kronah ali dinarjih ali pa po novem uradniškem zakonu, in sicer po členu 95. tab. 2. Ker se radi pozne objave tega zakona ni mogel odtegniti ta davek že v aprilu 1928, se bo vse upokojenecem torej tudi kronskim, ki jih zakon ne izvzema — odtegnil v maju 1928 dvojni mesečni znesek — vrnila pa — oziroma v dobro vračunala v aprilu odtegnjena dohodnina, invalidski davek in komorska doklada. Opozarja se obenem vse upokojenice, da naj v smislu zakona takoj naznani računovodstvu delegacije ministrstva financ one svoje privatne mesečne dohodke, ki presegajo višino celokupne mesečne pokojnine.

—§ Davek po novem davčnem zakonu, ki je stopil dne 1. aprila 1928 v veljavo, se zaradi tehničnih ozirov ni odtegnil od plače za april t. l. V mesecu aprilu je bil zaračunan po prejšnjih predpisih s pribitki celoletnih par, ki bi se imele odtegovati mesečno do 31. marca 1929. S 1. majem bo predpisan in odtegnjen davek že po novem zakonu in se ob tej priliki obračunajo pribitki, ki so bili v aprilu odtegnjeni. Pravi davek po novem zakonu bo točno razviden torej šele v plačilnem listu za junij t. l. Toliko v pojasnilo na došla vprašanja — tabelo in pojasnila k davčnemu zakonu priobčimo v prihodnji številki »Učit. Tovariša«.

Iz Zveze državnih nameščencev za Slovenijo.

INTENZIVNI NAPOR NAŠE ZVEZE, DA SE IZBOLJŠA GMOTNI IN MORALNI POLOŽAJ DRŽ. NAMEŠČENCEV.

Dalje naj se vstavi:

5. kot nov člen: »V členu 39. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih se črtata besedi »ali samoupravnega« ter se za sedanjim besedilom tega člena doda kot 2. odstavek: »Ta določba pa ne velja za ona stanovanja, v katerih morajo uslužbenci neobhodno stanovati vsled zahteve ali posebnega značaja službe same. Taki uslužbenci imajo pravico do cele stanarine«;

6. kot nov člen: »Člen 112. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih se izpremeni in glasi: »V državnih in samoupravnih zdravstvenih«

Samoupravnim bolnicam povrne v teh primerih oskrbne stroške država«;

7. kot nov člen: »Člen 124. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih se naj spremeni in glasi: »Po smrti državnega uslužbenca aktivnega ali upokojenega, gredo vdovi — ne da bi se ji s tem prikrajševala druge zakonite preskrbine — kot posmrtna četrt redni prejemki in event. draginjske doklade v izmeri trojnega mesečnega zneska, ki ga je dobival umrli naposlled. Ako sta pa zakonska druga opustila zakonsko skupnost, tedaj vdova nima pravice do posmrtnih četrti, razen, ako se je s svojim imenom razdružila le zaradi vzgoje otrok ali iz zdravstvenih ozirov ali gospodarskih in sličnih razlogov, ki niso bili povzročeni po osebnih odnošajih.

Ako državni uslužbenec ni zapustil upravičene vdove, gre posmrtna četrt nerazdelno najprej zakonskim potomcem, ki so bili v oskrbi umrlega uslužbenca, in če takih potomcev ni, tistim zakonskim potomcem, ki so iz svojih novcev plačali stroške stanu pri mernega pogreba ali — ako je bilo za pogreb preskrbljeno drugače — ki so umrlemu stregli v njegovi zadnji bolezni pred smrtjo«.

»Rešenja o pomoči porodicam umrlih uslužbenca, za koje je predvidjen kredit u razdelu »Penzije i invalidniske potpore« budgeta državnih rashoda, donosi resortni Minister, koji sme to pravo preneti na područne organe«;

8. kot nov člen: »V členu 138. zakona o civilnih uradnikih in ostalih drž. uslužbencih se črta besedica »redna« ter se naj doda:

»Stanarina po tem zakonu se prizna tudi vsem že sedaj upokojenim državnim uslužbencem.

Civilnim državnim uslužbencem, ki pre služijo v aktivni službi 10 let v eni in isti položajni skupini ter se upokoje, se odredi pokojnina višje položajne skupine, če so imeli v poslednjih treh letih vsaj priporočljive ocene«.

Razlog: Analogija k členu 302. zakona o ustroju vojske in mornarice;

9. kot nov člen: »V členu 152. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih se doda za 2. odstavkom:

»Upokojenecem s polno dobo teko polni v pokojnino vstevni prejšnji prejemki, upokojenecem z nepopolno službeno dobo pa prejšnji v pokojnino števni prejemki v najmanj dve tretjinskem iznosu tako dolgo, dokler se ne prične z izplačevanjem pokojninskih prejemkov. Eventuelna razlika se odtegne v 12 mesečnih obrokih«.

Razlog: Če so predvidene v čl. 152. odst. 3. ex lege — akontacije v primeru odmerjenja rodbinske pokojnine, so take akontacije še tembolj na mestu pri odmerjanju osebne pokojnine.

Dalje naj se vstavi:

10. kot nov člen: »V členu 156. zakona o civilnih uradnikih in ostalih drž. uslužbencih se doda kot 2. odstavek:

»Nakazani prejemki se pa morajo začeti izplačevati prizadetim strankam, ne da bi se čakalo na odobritev Glavne Kontrole«;

11. kot nov člen: »Člen 239. zakona o civilnih uradnikih in ostalih drž. uslužbencih se izpremeni in glasi:

Sa licima koja su penzionisana pre obnarodovanja ovog zakona postupice se ovako:

1. Oni koji su penzionisani pre 1. avgusta 1914. god. ili koji su penzionisani po navršetku najmanje 20 godina efektivne službe, ili koji su v času obnarodovanja ovog zakona već navršili 60 godina života, prevešče se na penzijske prinaldežnosti po ovom zakonu brez revizije, prema godinama službe i prema položajima sa kojih su penzionisani.

2. Oni koji su penzionisani posle 1. avgusta 1914. god. ili koji su u času penzionisanaja imali manje od 20 godina efektivne službe, ili su u času obnarodovanja ovog zakona imali manje od 60 godina života, imaju se podvrći reviziji u pogledu njihove sposobnosti za službu.

(Konec prihodnjič.)

Nove knjige.

—k »Zbori«. Revija nove zborovske glasbe z glasbeno književno prilogo. Urejuje Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. Drugi dvojni zvezek je izšel pred Veliko nočjo. Kdor ni poravnal niti delne naročnine za leto 1928., tega zvezka ni prejel več. Naročite se na »Zbore«, saj stanejo letno le 40 Din!

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—

ZA PLAŠČE, KOSTUME, OBLEKE veliko izbiro ter najceneje nudi manuf. trgovina I. Trpin, Maribor, Glavni trg 17.

TOVARIŠI IN VSI DRUGI,

ki kupujejo ali dajo v popravilo muzikalne instrumente v Mariboru, dobijo pri podpisnem brezplačno važne informacije! Adolf Pacher, šol. upr. v p., Maribor, Jezdarska 8.

Nabave za pomlad

Brez denarja!

Na mesečne obroke!

Ako nimate trenutno denarja, želite si pa le kaj nabaviti, obrnite se na podpisano organizacijo ljubljanskih trgovcev, ki Vam bode omogočila, da kupite to, kar želite

poljubno skoraj v vseh ljubljanskih trgovinah.

Na ta način si lahko izberete prvovrstno blago in sicer: obleko, manufakture, modno blago, krzno, čevlje, dežnike, perilo, pohištvo, kuhinjsko opremo in železnino, steklo in porcelan, volno, nogavice, kolesa, papir in pisar. potrebščine, pisalne in šivalne stroje, radio, fotografske aparate itd. in kar je glavno brez vsakega poviška pri cenah.

Plačate pa pri zadruzi s položnicami v mesečnih obrokih, ki ste jih sami z zadruzo dogovorili. Izrečno povdarjamo, da zadruga ne prodaja ničesar, ona Vam le hitro in diskretno dovoli potrebni kredit, na podlagi katerega lahko kupujete pri trgovcih, ki so člani zadruge.

Ako se hočete poslužiti tega novega sistema, zahtevajte takoj od zadruge potrebna pojasnila in prospekte.

KREDITNA ZADRUGA DETAJLNIH TRGOVCEV V LJUBLJANI
Šelenburgova ulica 7, I. nadstr.

Kupi takoj!

Plačaj pozneje!

„Pri Tičku na Gričku“

vedno

izborne pijače, dobra kuhinja.

Na vrtu lep prostor za balineanje.

FOTO APARATE

in potrebščine stalno v zalogi.

Drogerija A. Kanc, sinova Ljubljana, Židovska ulica 1 in drogerija Wolfram, nasled. M. Kanc, Maribor, Gosposka 33

Hotel TRATNIK

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

priporoča lepe zračne sobe.

HOTEL 'ZAKA', BLED

nudi šolskim izletnikom kosilo od 8—15 Din, postelje od 8 do 10 Din. Čolni 2—3 Din na otok in po jezeru. Penzije od 50 do 60 Din pred in po sezoni.

Priporoča se

Kati Korošec.

KROJAŠKI ATELJE

Fran Iglič

Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 28

Pomladanske plašče

moderne, v krasni izvršitvi najlepših modernih vzorcev boste najugodnejše kupili pri tvrdki

Fran Lukič, Ljubljana, Stritarjeva ul.

Damska konfekcija in modni atelje

naznanja cenj damam sledeče cene za izdelavo navedenih oblačil:

Za delo od kostuma	od 250 do 300 Din
Za delo od plašča	od 200 do 250 Din
Za delo od jope	od 170 do 200 Din
Za delo od krila	od 70 do 100 Din
Za delo od toalete	od 150 do 200 Din
Za delo od bluze	od 80 do 150 Din

Mo razpolago je velika izbira izgotovljenih plaščev, kostumov itd. Vsled lastnega izdelka so cene, ker odpade carina, zaslupek tovarnarja, sigurno za 50% nižje, kar je v prid odjemalcem. Državni nameščenci dobijo proti izkazilu na obroke, proti takojšnjemu plačilu po 10% popusta.

Vse delo se izvršuje pod lastnim nadzorstvom in po najmodernejših modelih.

Zahvala.

Vsem tovarišem(icam), ki so mi ob prebridki izgubi mojega blagega moža gosp.

Antona Kožuha

lajšali bolečine, in mi izrazili svoje sožalje in sočutje; vsem onim, ki so blagega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti; posebej pa še tovarišem pevcem za krasno petje in darovalcem lepih vencev in cvetja, bodi tem potom izrečena moja najpriskrnejša zahvala.

Marica Kožuh, soproga.

Obnavljamo

našo akcijo cene prodaje, s katero smo imeli v zimski seziji najpopolnejši uspeh.

Nudimo Vam; 3 m modernega blaga za damske plašče s 1a podlogo po

bajno nizki ceni Din 396—**in to na šestmesečne obroke.****Oblačilnica „ILIRIJA“, Ljubljana, Mestni trg štev. 17, I. nadstropje. ★ Telefon štev. 2825.****Vsem šolskim vodstvom
priporočamo
majski izlet na Bled****CENE:****Kosilo:**

1. vrsta: juha, pečenka, dve prikuhi, močnata jed . 16 Din
2. vrsta: juha, govedina z dvema prikuhami 10 Din
3. vrsta: juha, praženi krompir in solata 4 Din

Večerja:

1. vrsta: pečenka s prikuho, močnata jed in dessert 12 Din
2. vrsta: rižota s solato ali guljaš s krompirjem . 6 Din

Južina ali zajterk:

- Kava, čaj ali mleko z dvema kruhom 3 Din

Okrepčila:

- Malinovec ali limonada $\frac{1}{4}$ l kozarec 2 Din

Prenočišče:

- Priprosto na žimnici za osebo 3 Din
Postelja s perilom za osebo 6 Din

Za izborni kuhinjo, kakor tudi pozorno in točno postrežbo jamčimo.

Nadaljna pojasnila na željo takoj.

Se priporoča

Uprava hotela na Blejskem gradu Bled.

Telefon interurban št. 6.

Modni atelje Martin Pevec
Ljubljana, Šelenburgova ulica 4.

Izvršuje obleke vseh vrst. — V zalogi vedno pristno angleško blago za obleke in modne hlače. — Delo solidno, cene nizke. Cenj. odjemalcem dovoljeno po dogovoru do 3 kratno odplačilo.

Najcenejše in najmodernejše

damsko perilo vseh vrst iz trpežnega blaga in lepe izdelave po konkurenčnih cenah si nabavite v spec. trgovini damskega perila
Amalijske Zorčič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

A. Škedelj, Ljubljana, Stari trg 11a

priporoča po najnižjih cenah:

šolske in pisarniške potrebščine, razglednice
Na drobno! in papir. Na debelo!

MEHANIČNO UMETNO VEZENJE

zaves, pregrinjaj, perila i. t. d. — Entljanje, ažuriranje, tamburiranje, prebadanje šablon, predtiskanje ženskih ročnih del. — Narodni in najnovejši vzorci.

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA

Dalmatinova 13. Poleg hotela Štrukelj.

Foto - aparati

v največji izbiri pri

FOTO-MATERIJAL

JANKO POGAČNIK

LJUBLJANA, Tavčarjeva 4.

MR. BAHOVEC**PLANINKA**

Kri čistilni in kri osvežujoči zdravilni čaj
"Planinka" zdravi slabo prebavo, zaprtje telesa, napihovanje, slabo delovanje čreves, izpuščaje, obolenja mokraćne kisline, jeter, žolča in žolčni kamen. 1 paket 20 Din. Priporoča:

LEKARNA MR. BAHOVEC, Ljubljana, Kongresni trg.**Pletilne stroje**

vseh vrst na ročni in pletilni pogon in strokovni pouk nudi

Fran Kos

Ljubljana, Židovska ulica št. 5.

Majniški izleti.

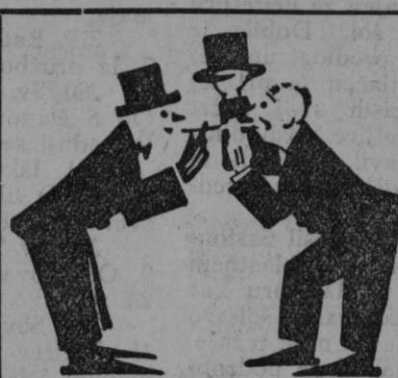
Vljudo naznanjam gg. učitelstvu, da sem otvoril na vznožju hriba ob cesti, ki pelje na Stari grad lepo urejeno restavracijo, ki ima velik senčnat vrt. Cene obeda za učence gg. učiteljstvo so zelo nizke, obrnite se pismeno na podpisane. — Se priporoča Ivo Reš, gostilničar, Celje, „Skalna klet“.

TRGOVINA DEŽNIKOV
LJUBLJANA
MEŠERNOVA UL. ŠT. 42.

Trgovina dežnikov
in solčnikov

se priporoča za obilen obisk.

Najboljši in najcenejši nakup za gospode v posebnem oddelku tvrdke

A. ŠINKOVEC nasl.

K. SOSS

LJUBLJANA

Nova knjiga!**Zdravje mladine.**

HIGIJENA DOMA IN V ŠOLI

Spisal dr. MAVRICIJ RUS, mestni fizik.

Z 18 podobami in 4 prilogami.

Cena 40 Din, s poštnino 42 Din.

Neogibno potrebna knjiga za vsako šolo in vsako rodovino.

Naročila sprejema in izvršuje „Učiteljska knjigarna“ v Ljubljani.

Vaša obleka

bode izgledala zopet kakor nova, ako jo pustite kemično čistiti v

tovarni JOS. REICH

Tovarna: Poljanski nasip 4—6 Ljubljana.

Podružnica: Šelenburgova ulica 3.

Plisiranje v najmodernejših vzorcih tekom 24 ur.

Barvanje oblek v različnih barvah.

Orožje

Browninge, pištole za strašenje psov, samokrese, puške, zaloga lovske in ribiške potrebščine ter umetni ogenj.

F. K. Kaiser, puškar

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 6.

Priporočamo tvrdke, ki inserirajo v našem glasilu!

Pelikan

Zaloga barv, tušev in radirk

GÜNTHER WAGNER, WIEN X./1.

Povsod na zalogi. Tiskovine na zahtevo.

A. & E. Skabernè
Ljubljana

Največja izbira

češkega in angleškega

sukna.

**Naročajte vsa tiskarska dela
za društva, šole, urade itd. itd.
v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!**